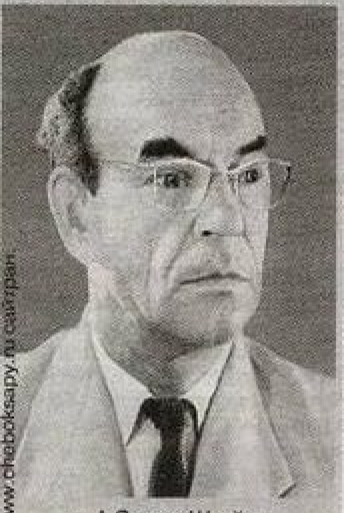

А.Орлов-Шуçăм.

ХАЛĂХ КĔВВИНЕ ÇЫВĂХ ĂСТАÇĂ-ЭТЕМ

Чăваш Республикин Наци библиотекинче чăвашсен паллă композиторĕн А.Г.Орлов-Шуçăмăн 100 çулхи юбилейĕ тĕлне пуху ирттерчĕç. Аристарх Гаврилович 1914 çулхи апрелĕн 4-мĕшĕнче Чăваш Республикине кĕрекен Çĕрпӳ районĕнчи Уйкас ялĕнче çуралнă. Унăн хор валли çырнă хайлавĕсем паян та питĕ паллă, вĕсене час-час юрлаççĕ. Музыка комедийĕсем, опереттăсем çырнă. Кунсăр пуçне Аристарх Орлов-Шуçăм халăх юрри-кĕввине вилĕмсĕрлетессипе те нумай ĕçленĕ. Композитор 1996 çулхи августăн 9-мĕшĕнче çĕре кĕнĕ.

Мероприятие Светлана Макарова музыковед ертсе пычĕ. Тĕпрен илсен, пухăва культура ĕçченĕсем хутшăнчĕç, анчах залра вĕренекенсене те курма пулчĕ. Композиторăн ĕçтешĕсем, унăн кĕввисене калакан музыкантсем тĕлпулу саманчĕсене аса илчĕç. Светлана Асамат поэтессăпа Зинаида Козлова фольклористăн асилĕвĕсене итлеме уйрăмах кăсăк пулчĕ.

Зинаида Козлован каласа панă тăрăх, вăхăтĕнче пултаруллă çамрăка Мускава вĕренме кайма сĕнекенни Орлов-Шуçăм пулнă. Анчах хĕр Мускава çитнĕ çĕре музыка училищине кĕме экзаменсем вĕçленнĕ. Хитре саслă Зинаида Козловăна итлесе пăхнă хыççăн Пятницкий ячĕллĕ хор çумĕнчи студие йышăнма хатĕр пулнă. Анчах Мускав пропискисĕр çакна тума май килмен. Çитменнине тата чăваш хĕрĕн Мускавра пурăнма вырăн та пулман. Метрострой предприятине лимитпа рабочи пулса ĕçе вырнаçни прописка ыйтăвне те татнă, пурăнма общежитие те янă.

Кайран, вĕренме пуçласан общежитире Зинаида Козловăна Аристарх Орлов-Шуçăм шыраса тупнă...

Чăваш фольклорне манăçа юласран хăтарса хăваракан çирĕп кăмăллă, вăйлă çын пулса тăриччен Зинаида Козловăна нумай йывăрлăх витĕр иртме тивнĕ, нумай çĕрсенче пулса курма тӳр килнĕ. Пĕр вăхăт Зинаида Козлова Атăлçи халăх хорĕнче ĕçленĕ. Пурпĕрех Чăваш Республикине, Шупашкара таврăннă, халăх культурине çĕклеме вăй халне панă. «Аристарх Гаврилович ăстаçă-этемччĕ. Эпĕ ăна нихăçан та манас çук», – вĕçлерĕ калавне Зинаида Козлова.

Композитор юбилейĕ унăн кĕввисемсĕр иртмест ĕнтĕ. Орлов-Шуçăмăн каçĕ те çаплах пулчĕ, асилӳсем вĕçленсен артистсем юрларĕç. Василий Эктел сăввипе çырнă «Çулталăк вăхăчĕсем» музыка ярăмне уйрăмах хапăлласа йышăнчĕç залра ларакансем.

Тимер АКТАШ.
Шупашкар.